

Tampereen vesipiiriin
vesitoimistolle

Heltingissä Lansi-suomen vesioik-
kuiden helmikuun 1 päivä 1979

N:o S-21/603 A

[Handwritten signature]

Asiakirjoista saadaan tietää seuraavaa:

Päikänneen kunnan hakemukseen luvan saa-
miseksi kinnalan pohjaveden ottamon ra-
kentamiseen ja veden ottamiseen tuosta
ottamosta Päikänneen kunnassa. Annettu
Helsingissä helmikuun 1 päivänä 1979.

Päikänneen kunnanhallitus on 3.8.1978 päivättyllä vesi-
oikeudelle osoitetulla hakemuksella, johon liittyy yrityksen
suunnitelma, anonut lupaa pohjaveden ottamon rakentamiseen
kunnan omistamalle tilalle kinnala RN:o 1:50 Päikänneen kun-
nan kinnalan kylässä sekä pohjaveden ottamiseen sanotusta
ottamosta. Pohjavettä on tarkoitus ottaa keskimäärin n. 1000 m³/d
Päikänneen kunnan keskustan ja sen lähialueiden vedenhankintaa
käytettäväksi pääasiallisesti juoma- ja talousvetenä.

Päikänneen kirkonseudun vesilaitosjärjestelmän kehittä-
mistä koskevien suunnitelmien mukaan kirkonseudun vedenkulu-
tuksen on arvioitu vuoteen 2000 mennessä kehittyvän seu-
raavasti:

2000	1985	1975	asukasluku
3500	2400	1700	liittymisprosentti
100	90	85	ominaiskulutus 1/as.d
400	350	270	keskikulutus m ³ /d
1400	750	390	suurin kulutus m ³ /d
2200	1500	920	suurin kulutus m ³ /h
160	120	75	

Nykyisin käytössä saadaan Keiniänlähteen pohjaveden ottamos-
ta, joka sijaitsee saastumiselle alttiilla paikalla kirkon-
kylässä. Saatujen tietojen mukaan jo vuosina 1975 - 1976 ve-
si on ajoittain käynyt ottamolla riittämättömäksi ja sen

laatu on rautapitoisuudellaan aiheuttanut haittaa. Suunnit-
 telukeskus Oy:n Tampereen aluetoimisto teki vuonna 1977
 pohjavesitutkimuksen Pälkäneen kirkonkylän ja sen lähiympä-
 riston vedenhankintaa varten. Tutkimukset suoritettiin kir-
 konkylältä pohjoiseen olevalla kirkonkylän kautta Kangasalan
 suuntaan kulkevalla harjujaksoilla ja sen ympäristössä. Tut-
 kimusten mukaan pohjavesi virtaa pumpausrakalalle harjun
 suuntaisesti pohjoisesta ja etelästä. Koepumppaus suoritet-
 tiin aikana 16.5. - 16.6.1977. Pohjaveden pinnan korkeutta
 tarkkailtiin viidessä maaperään juntatussa havaintoputkessa
 ja viidessätoista pumpausrakikan ympäristössä olevassa yksi-
 tyistalouden kaivossa. Pumpaus aloitettiin 16.5. tuotolla
 1150 l/min (noin 1650 m³/d), josta se imusyvyyden kasvaessa
 pieneni, vaihdellen 1000 - 1100 l/min. Tuottoa alennettiin
 10.6. niin, että se oli 720 l/min. Pumpauksen lopussa
 tuotto oli 750 l/min. Pumpauksen alkaessa tuotolla 1150 l/min
 vedenpinta oli laskenut nopeasti noin 70 cm, mutta tämän
 jälkeen oli vedenpinnan alenema nopeasti hidastunut. Tuotolla
 1040 l/min vedenpinta oli alentunut noin 2 cm vuorokaudessa.
 Pumpattaessa 720 l/min vedenpinta oli noussut nopeasti noin
 15 - 20 cm, mutta asetunut sen jälkeen lähes tasapainoti-
 laan. Koko pumpauksen aikana pohjavedenpinta aleni pump-
 pausrakalalla yhteensä 1,98 m (tasolta +101,78 m tasolle
 +99,80 m). Havaintoputkissa 3 ja 4, jotka olivat noin 20
 ja 250 metrin etäisyydellä koepumppausrakasta, vedenpinta
 noudatti pumpausrakikan vedenpinnan vaihtelua. Havaintoputkessa
 5, joka oli noin 1,9 km:n päässä pumpausrakasta, ei ha-
 vaittu pumpauksen vaikutusta. Pumpausalueen ympäristössä
 tarkkailtujen yksityistalouksien numeroilla 1 - 4 osoitetuissa
 kaivoissa pumpauksen vaikutus näkyi selvästi. Kaivoista 1,

2 ja 3 vesi lopput pumppauksen aikana. Kaivossa 4 veden-
 pinta aleni noin 55 cm. Kaivot 1 - 3 ovat 80 - 150 metrin
 etäisyydellä ja kaivo 4 noin 250 metrin etäisyydellä pump-
 pauspaikasta. Suunnitelmassa mainitaan, että muissa tarkkail-
 luissa kaivoissa tapahtunut vedenpinnan lasku johtuu toden-
 näköisesti muista kuin koepumppauksesta aiheutuneista teki-
 joista ja että kaivojen 2 ja 3 pohjaa on koepumppauksen
 jälkeen syksyllä 1977 syvennetty. Tutkitulta koepumppauspai-
 kalta on arvioitu saatavan hyvälaatuista pohjavettä keski-
 määrin noin $800 - 1000 \text{ m}^3/\text{d}$. Tutkimuksen perusteella on eh-
 dotettu rakennettavaksi koepumppauspaikalle pohjaveden ottamo,
 jota kunnan lupahakemus koskee. Rakennettavaksi on suunni-
 teltu 2 kpl siviiliputkikaivoja, joissa siviilän pituus on
 6 m ja \emptyset 400 mm. Kaivoista vesi pumpataan uppopumpulla ve-
 denotamoraikennuksen alle rakennettavaan alasäiliöön. Sitä
 vesi pumpataan kulutukseen ja rakennettavaan ylävesisäiliöön.
 Ottamalla käyttöön suunniteltu pohjaveden ottamo voidaan päi-
 käneen kirkonseudun vedentarve tyydyttää lähelle vuosituhan-
 nen vaihdetta. Ottamon paikka on päikänneen kirkonkylän
 keskustasta 4,4 km luoteeseen Kangasalle menevän vanhan tien
 koillispuolella päikänneen kunnan omistamalla kinnala-nimisellä
 tilalla RN:o 1:30 päikänneen kunnan kinnalan kylässä.
 Kuulutuksella, joka on pantu yleisesti nähtäväksi
 vesioikeuden ilmoitustaululle 17.8.1978 ja saatettu tiedoksi
 Kangasalan ja päikänneen kunnissa 18.8.1978 lähtien ja josta
 erikseen on annettu tieto vesihallitukselle, Kangasalan kun-
 nan kunnanhallitukselle ja vesilautakunnalle, päikänneen kun-
 nan vesilautakunnalle, Paula Hastille, Vihtori Laitilalle,
 Viljo Herrainisillalle, Esko Sipilälle, Esko Hemilälle, Toivo
 Sipilälle, Elias Laakoselle, Veikko Kariselle, Valter Ruu-

suselle, Arvo Ainialle, Ilmari Laaksolle, Pentti Koulialle, Toivo Inkilälle, Erkki Raholalle, Väinö Kankaanpäälle ja hakijalle Pälkäneen kunnanhallitukselle, vesioikeus on kehoittanut kaikkia niitä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tekemään muistutuksensa ja vaatimuksensa kirjallisesti vesioikeudelle puhevaltansa menettämisen uhalla viimeistään 15.9.1978.

Pälkäneen kunnasta olevat Elias Laaksonen, Veikko Karinen ja Arvo Ainiala, yhteisesti, sekä Timo Saarinen, erikseen, ilmoittavat, muistutuksijelmässään, että he hyväksyvät kunnan suunnitelman vedenotamon rakentamisesta sillä ehdolla, että kunta takaa heille jatkuvan käyttöveden tarpeen.

Pälkäneen kunnasta olevat Toivo Sipilä, Esko Hemilä, Paula ja Hemmo Hast, Viljo Herrainsillan perikunta, Emma Herrainsilta, Jorma Herrainsilta, Vihtori Laitila, Pentti Koulia, Erkki Rohola, Esko Sipilä, Ilmari Laakso, Maija-Liisa Ahonen, Markku Inkilä, Hilja Ainialan perikunta, Päivi Laine, Valtteri Ruusunen ja Kauko Rissa, yhteisesti, vastustavat muistutuskirjelmässään hakemusta sekä vaativat, että hakijan tulee jo vedenotamon rakentamisen yhteydessä vetää johdot niihin talouksiin, joissa vedenotamon rakentaminen tulee todennäköisesti aiheuttamaan kaivojen kuivumista tai veden vähyyttä, ja että hakijan tulee kustannuksellaan pitää kyseiset johdot ja laitteet kunnossa. Edelleen vesioikeuden tulee määrätä vedenotamosta mahdollisesti vedettävien johtojen paikat siten, että toimenpiteestä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa maanomistajille, sekä samalla määrätä hakija korvaamaan vahinko ja haitta. Vedenottamon johdosta veden vähyydestä tai puutteesta kärsiville

talouksille tulee vedentamosta saada vettä vesilain 11 lu-
vun 12 §:n 2 momentin säätämällä tavalla. Vedenottamolle
mahdollisesti tuleva suoja-alue on määrättävä mahdollisimman
pieneksi ja esimerkiksi siten, että se käsittää hakijan
omistaman kiinteistön, tai mikäli suoja-aluetta laajennetaan,
olisii hakija velvoitettava esittämään tilusvahintoa suoja-
alueesta mahdollisesti kärsimään joutuville. Mikäli lannoit-
teiden ja kasvinsuojeluväainneiden käyttöä rajoitetaan, tulee
hakijan korvata maanviljelyksestä ja puutarhanviljelyksestä
luopumisesta aiheutuva vahinko. Mikäli suoja-alueelle tulee
jäämään rakennusmateriaali jo olemassa olevia rakennuksia,
on hakijan korvattava maan arvon aleneminen. Edelleen vaa-
ditaan hakijaa korvaamaan elinkeinon menetyksestä mahdollii-
sesti aiheutuva vahinko sekä samoin maan arvon alenemi-
sestä ja rakennusten käyttömahdollisuuksien heikkenemisestä
johtuva vahinko, ja hakija on velvoitettava tarvitta-
essa huolehtimaan viemäröinnin järjestämisestä
kustannuksellaan. Vaikka hakija velvoitetaan huolehtimaan
niden talouksien vedensaannista, joiden kaivot kuivuvat,
noin lisäksi hakijan tulee korvata tarpeettomiksi käynei-
sien laitteisiin suoritettuihin investointeihin. Vedenottamon lait-
teet tulee suunnitella siten, että niistä ei aiheudu me-
luhaittoja läheisyydessä asuville. Hakijan tulee lisäksi
osallistua suunnitella olevalle vedenottamolle johtavan
yksityisten kunnossapitokustannuksiin käytön edellyttämässä
laajuudessa. Hakemukset suoja-alueen määrittämisestä ja poh-
javeden ottamisesta tulisi käsitellä samanaikaisesti. Muis-
tuttajat varaavat vielä oikeuden täydentää asiakirjojaan ja
tarvittaessa esittää edellisestä poikkeavia lisävaatimuksia.
Edellä mainittu muistuttajat ovat 20.9.1978 vesioi-

keudelle saapuneella kirjellään lähettäneet muistutuksensa liitteeksi kasvinviljelyagronomi Jouko Konsalan ja kirjainpito-konsulentti Ero Jokisen antaman 14.9.1978 päivätyn lausunnon Tampereen vesipiirin vesitoimisto katsoo vesihallituksen kehotuksesta antamassaan lausunnossa, että vesilain 9 luvun 8 §:n mukaiset edellytykset pohjaveden otta-
mon rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen ovat olemassa ja
että Pälkäneen kunnanhallitukselle voidaan myöntää lupa
tähän ottamon rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen enintään
1000 m³/d kuukausikeskiarvona lasketuna lausunnosta lähemmin
ilmenevillä ehdoilla.

Pälkäneen kunta on antanut selityksen muistutuskirjelmien ja lausunnon johdosta. Suunnittelukeskus Oy:n laatimassa, 10.10.1978 päivätysssä selityskirjelmässä esitetään Elias Laaksosen ynnä muiden ja Timo Saarisen muistutuskirjelmien johdosta muun muassa: Mikäli tarkkailun perusteella ilmenee, että veden saanti estyy tai muuten huomattavasti vaikeutuu joidenkin talouksien kaivoissa Pälkäneen kunnan ottamolta tapahtuvan vedenoton vaikutuksesta, kunta ryhtyy toimenpiteisiin asianomaisen talouden nykyistä vedentarvetta vastaavan vedensaannin ja muiden oikeuksien turvaamiseksi niin kuin vesilainsäädäntö on säädetty. Toivo Sipilän ym:den muistutuskirjelmän osalta Pälkäneen kunnanhallitus viittaa Elias Laaksosen ym:den sekä Timo Saarisen muistutuskirjelmien johdosta antamaansa selitykseen kunnanhallitus toteaa, että vedenoittamon valmistuttua ja sen käytön alkuvaiheessa vettä tuliaan ottamaan vain noin 1/4 koepumppauksessa keskimäärin otetusta vesimäärästä ja että näin ollen vedenoittamisesta sen alkuvaiheessa ei todennäköisesti aiheudu pohjavesisuh-teissa sellaisia muutoksia, joiden vuoksi talousveden saanti

ympäristössä olevista yksityistalouksien kaivoista olennaisesti vaikeutuisi. Lisäksi kunnanhallitus esittää muun muassa seuraavaa: Pälkäneen keskustaajaman vedentarve on toistaiseksi tydytetty keinien lähteillä olevalla pohjaveden ottamolla. Tämä vedentamo sijaitsee keskustaajaman alueella erittäin saastumisaltilla paikalla. Esintymän antoila suudeksi on arvioitu noin $500 \text{ m}^3/\text{d}$, mutta ajoittain vedentotamolla on ilmennyt veden puutetta, vaikka kulutus on ollut keskimäärin vain $200 - 250 \text{ m}^3/\text{d}$. Haittana on myös ollut käyttöön saatavan veden suurehko rautapitoisuus. Pälkäneen kunta on ryhtynyt toteuttamaan vesilaitoksen kehittämisohjelmaa, jonka tarkoituksena on turvata moitteettoman juoma- ja talousveden saanti keskustaajaman ja sen ympäristöalueiden asutukselle, yleisille laitoksille sekä yritys-toiminnalle. Pälkäneen kunnanhallitus ei ole hakemuksessaan pyytänyt vesioikeutta määräämään, miten vedentamolta rakennettavat vesijohdot on tehtävä. Johdot on suunniteltu niin, että niistä syntyy maanomistajille mahdollisimman vähän vahinkoa ja haittaa. Pälkäneen kunta pyrki sopimaan asianomaisten maanomistajien kanssa johtojen rakentamisesta sekä niiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta, joita vesijohdot ja niiden rakentaminen aiheuttavat. Kunnanhallituksen hakemus ei koske suojaluokkia määräämistä. Kunnanhallitus toteaa suojaluokkien suunnittelun olevan valmistelula. Näin kuin asiassa on esitetty, suunnitellun vedentotamon paikalla ja sen ympäristössä on olemassa luonnolliset edellytykset pohjaveden puhtana säilymiselle. Tästä syystä kunnanhallitus ei pidä suojaluokkien määräämistä tässä vaiheessa tarkeana. Kunnan toimista tulian pohjaveden otamolla ja sen ympäristössä muiden tarkkailutoimenpiteiden

yhteydessä tarkkailemaan myös pohjaveden puhtautta ja siihen

vaikuttavia toimia. Muistutuksen tehneiden vesihuoltolaitteiden korvaamisesta kunta tulee sopimaan asianomaisten kanssa.

V e s i o i k e u s o n käsitellyt tämän asian sekä

jättää hakemukseen kuulumattomat suoja-alueita, vesijohtojen

sijaintia ja vedenottamolle johtavaa tietä koskevat vaatimuk-

set tässä yhteydessä tehtyinä tutkimatta. Tutkiessaan muutoin

asian vesioikeus hylkää luvan epäämistä tarkoitettavat vaati-

mukset sekä vaatimuksen, että tämä asia pitäisi käsitellä

suoja-alueasian kanssa samanaikaisesti, samoin kuin muutkin sellaiset vaatimuk-

set, joita ei ole otettu huomioon jäljempänä tässä päätökses-

sä, perusteettomina. Siihen nähden, että vesilain 9 luvun

8 §:ssä säädettyjen luvan myöntämisen edellytysten, koska ylei-

nen tarve vaatii yrittäjien ryhtymistä, on katsottava olevan

olemassa, vesioikeus, nojautuen vesilain 9 luvun 6, 7, 11

ja 15 §:n, 11 luvun 12 §:n sekä 16 luvun 30 §:n säännöksiin,

harkitsee oikeaksi myöntää Pälkäneen kunnalle luvan kinnalan

pohjaveden ottamon rakentamiseen kunnan omistamalle Pälkäneen

kunnan kinnalan kylässä olevalle kinnalan tilalle RN:o 1:30

suunnitelmassa tarkoitetuille paikalle sekä pohjaveden ottami-

seen tuosta ottamosta kunnan keskustan ja sen lähialueitten ve-

densaamin turvaamiseksi, kuitenkin enintään 1000 m³/d kuukau-

sikeskivarvona lasketuna. Tällöin on noudatettava vesilain

säännöksiä ja seuraavia lupaehtoja:

1) Pohjaveden ottamoa on käytettävä niin, ettei yri-

tyksestä aiheudu tarpeetonta vahinkoa eikä haittaa ja että

veden tuhlausta vältetään.

2) Luvan saajan on varustettava ottamo luotettavalla

vesimäärän mittauslaitteella ja tarkkailtavalla pohjaveden pinnan

korkeutta ottamossa ja sen vaikutusalueella Tampereen vesipi-

rin vesitoimiston hyväksymällä tavalla. Jos tarkkailusta syn-
 tyy erimielisyyttä, voidaan asia tältä osin saatua hake-
 muksella vesioikuden ratkaistavaksi.

Havainnoista ja vuorokausittain otetuista vesimääristä
 on pidettävä kirjaa. Pydettyä tiedot on ilmoitettava
 vesitoimistolle.

3) Luvan saaja on vastuussa yrityksestä aiheutuvasta
 vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

Työn suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva vahinko
 ja haitta on tarpeettomilta viivytyksiltä korvattava asian-
 omaiselle oikeudenomistajalle, ellei toisin sovita.

Mikäli pohjaveden ottamon rakentamisesta tai käyttö-
 misestä on seurauksena, että veden saanti joltakin alueelta
 estyy tai huomattavasti vaikeutuu, luvan saaja voidaan, jos
 asianomainen sitä vaatii, velvoittaa rahalla korvaamisen si-
 jasta ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin kuin vedenottamon
 omistajan velvollisuudesta alueen omistajan tai vetä muun
 erityisen oikeuden nojalla ottavan oikeuden turvaamiseksi
 on vesilaisissa säädetty. Luvan saaja on vastuussa asiano-
 maisten entisen veroisesta vedensaannista myös ennen edellä
 tarkoitettun toimenpiteen suorittamista.

4) Luvan saajan on noudatettava tekemiään tätä asia-
 koskevia sopimuksia ja antamia sitoumuksia.

5) Lupa on rauennut, ellei rakennustyötä ole olen-
 naisilta osilta suoritettu viiden vuoden kuluessa siitä lu-
 kien, kun tämä päätös on saanut lainvoiman.

6) Kun työ on saatu valmiiksi, siitä on 60 päi-
 vän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti vesioikudelle ja
 vesipiirin vesitoimistolle. Ottamon käyttöön otosta on lisäk-
 si viivytyksestä ilmoitettava kirjallisesti vesitoimistolle.

Tämä päätös ei anna palkkaneen kunnalle alueisiin pa-
rempaa oikeutta kuin kunnalla on muuten.

(Seuraa valitusosoitus)

Kuulosta tähän päätöksen saa hakea korkeimmassa

hallinto-oikeudessa kirjallisella valituksella, joka joko

valittajan itsensä allekirjoittamana tai varustettuna kir-

jottajan nimellä sekä ilmoituksella hänen ammatistaan ja

kotipaikastaan, on tämän päätöksen kera, viimeksi mainittu

joko alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettu

jäljennöksenä, kaksi kappalein kuudenkymmenen (60) päivän

kuudessa tästä päivästä, tätä päivää kuitenkin lukuun ot-

tamatta, eli viimeistään huhti kuun 2 päivänä 1979

ennen virka-ajan päättymistä toimitettava Länsi-Suomen vesti-

oikeuden kansliaan. Valittajan on, jollei vapautusta leima-

veron suorittamisvelvollisuudesta ole myönnetty, varustettava

valituskirja, valtakirja ja jokainen litte, valituksena lais-

ta päätöstä lukuun ottamatta, kaikki erikseen leimamerkeil-

lä 6 markan määrään, minkä lisäksi valittajan on aika-

naan lunastettava korkeimman hallinto-oikeuden päätös ja

leimaverolain mukaan siitä suoritettava leimaveroa päätös-

kappaleen laueuden mukaan leimana 18 markkaa kuitakin

arkin sivulta sekä sen lisäksi lisäilemana 150 markkaa.

Palkka ja aika edellä kirjoitetut.

Länsi-Suomen vestioikeuden puolesta:

Aatos Lahtinen
Aatos Lahtinen

./.

Markku Rosqvist
Markku Rosqvist

Päätös N:o 17 / 1979 A

Jäljennöksen oikeaksi todistaa: Helsingissä, Länsi-
Suomen vestioikeuden kansliassa, helmi kuun 1 päi-
vänä 1979.

Viran puolesta:

Markku Rosqvist